

Lòng mẹ bao la như biển thái bình... dạt dào  
Tình mẹ tha thiết như dòng suối hiền ngọt ngào...



Tiếng hát ngân nga, kéo dài những câu hát, với tôi sao nghe có nhiều mẹ ơi mai cay đắng, thi ca, thơ văn, cho đến âm nhạc, tôi chưa biết bao nhiêu là tác giả đã viết về mẹ, không biết bao nhiêu là bài hay ý đẹp, dành cho mẹ, nhưng lúc nghe như thế tôi hoang mang tôi hỏi có thật như thế không?

Mẹ, quí là một đấng tài ba tởn, trong bất cứ lãnh vực nào trong văn hoá Việt Nam. Gần đây tôi đọc được bài, trong một tờ báo nào đó so sánh giữa bà mẹ Á Đông và những bà mẹ tây phương, tác giả ca ngợi sự tận tụy của những bà mẹ Á Đông. Có thật vậy không?

Thật ra tôi luôn hằng nhớ với những bài hát, bài thơ, hay bất cứ đấng tài nào viết về mẹ, ngày

Mother day c a M cùng không ngo i l , nó là m t cu c tr n ch y trong ti m th c đầu kh c a tôi.

Đ c đ n đây ch c có b n s lên án tôi là ng i con b t hi u, xin b n hãy bình tĩnh đ c h t câu chuyện c a tôi r i k t t i tôi c ng ch a mu n.

Không bi t có ph i do s ra đ i c a tôi hay không mà gia đình tôi ngày càng suy x p? Bi u hi n rõ nh t qua nh ng b a c m, v n h t s c đ n s c a mi n quê ngày càng thêm đ m b c, chi n tranh lan r ng kh p m i n i k c ngày t t. Đó là mùa xuân 1968, khi tôi v a lên 7 tu i, gia đình tôi ngày càng thi u h n mùi th t cá, ho ho n l m, năm khi m i h a trong nh ng ngày gi ch p, tôi m i đ c ng i đ n; nói ng i đ n là vì ch đ cho đ a em út tôi và hai ng i ch tôi thôi còn tôi, đ c chút n c th t kho chan c m cho bi t mùi là h nh phúc l m r i.

Th t thà thì nh th , nh ng đòn roi thì tôi l i đ c ph n u tiên ngoài c mu n. Đ a em trai út khóc... tôi cũng b đòn. Chén c m b em tôi ngh ch ng m làm b ... tôi cũng b đòn.

M i h n ba tu i nó cũng đ thông minh, khi ghét tôi nó ch c n khóc thét lên là nh ng cái cú đầu đi ng nh c c đ u s đ n v i tôi ngay, t l ng đ n chân l n ngang nét đ c d u tích c a nh ng.... tr n đòn.

Nói tóm l i cu c đ i u th c a tôi là ng ng ngày tràn đ y roi v t, trong t c ng nói v quan h cha m con cái c a Vi t Nam, có l không có câu nào mĩa mai, cay đ c, mang đ y tính b o ng c, cho b ng câu, “Th ng con cho roi cho v t, ghét con cho ng t, cho bùi.”

Thôi nói mà làm gì, khi m i ng i thay nhau ca ng i tình me, ch có nh ng đ a bé b t h nh nh tôi m i th u hi u n i ni m cay đ ng c a câu t c ng M TÌNH cha m nh trên.

Tuy cu c đ i là nh ng roi, nh ng v t, nh ng nh nh t v n là tr n đòn mà mãi đ n bây gi , không bi t đã qua bao nhiêu là năm dài tháng r ng, mà m i khi nh đ n, tôi v n còn rùng mình kinh hãi.

Sáng s m hôm y, ba tôi t m t trong b đ bà ba tr ng tinh, mà tôi ít khi nhìn th y, bên c nh m tôi, trong chi c qu n lãnh đen m t, chi c áo màu tím than, v i chi c khăn choàng c c ng tr ng tinh, cùng ba đi đám gi ì nhà chú tôi g n cu i xóm; th là tôi có m t ngày yên thân, tôi th m reo vui trong lòng.

Chuy n c i vã gi a ba m tôi đã ám nh c lữ chúng tôi, nên s v ng m t ông bà nh trút đi gánh nặng, nên ch em chúng tôi tha h mà ch y nh y; cu i cùng v n là màn tr n ki m, đ a em trai út c a tôi vô ý th nào, mà khi chui ra kh i g m bàn th , lồi luôn c t m v i nh a tr i bàn, chi c chân đèn b ng g quý r i xu ng đ t gây ra t ng mãnh v n. Ch em chúng tôi cùng xanh m t nh ng ch n bi t làm sao.

Cu i cùng là th m c nh, nh ng ch x y ra v i m t mình tôi, dù v i nh ng ti ng thét đau đ n sau nh ng cái v t roi th ng tay c a m :

- M i không ph i con !

Sau đám tang n i tôi l i l ng th ng tr v , gi a ch em cha m l i càng thêm xa cách.

Ti ng thét không làm nguôi c n gi n c a m . Tôi ch còn bi t c n rằng ch u đ ng, nh ng v n không k m n i ti ng thét, sau nh ng ng n roi tre liên ti p v t xu ng thân hình bé b ng c a tôi. Sau m t h i có l vì m i tay, nên tr n đòn ch m đ t, kèm theo l i đe đ a qua ti ng rít:

- Ngày mai s tính ti p t i mà,

Tôi u t c ng i d y, ch ba tôi v , hy v ng ì ông m t s công b ng cho n i oan c c a tôi. Mãi đ n khi tr i nhá nhem t i, cha tôi m i b c th p b c cao, ng i đ y mùi ru u, lo ng cho ng b c vào nhà. M tôi cao gi ng:

- Ông coi đó, ì nhà nó làm gãy tiêu b chân đèn r i.

R i nh ng ng l i đ l y thêm h i:

- Tôi mà không m t, tôi đã đánh ch t cái con báo đ i này m i h d !

Không h i tôi m t l i, cha tôi ch lè nhè:

- Con đ ng có h quá mà ph i roi đòn.

Tôi ch còn k p ôm m t ch y ra hè đ m c cho n c m t tuôn r i, mang theo bao n i ni m oan c; bao nhiêu câu h i hi n ra, nh ng v i nh vi n không có câu tr l i, v i ông ch đ n gi n th sao?

Ngày hôm sau tôi l i l ng th ng ôm m y cái qu n và vài manh áo cũ s n vai, không còn v a v n v i ch tôi, b c theo sau ba tôi ra căn chòi n i n i tôi , đ cùng bà h h v i nhau. Ba tôi b o.

- Th cũng t t thôi bi t đâu đó là đ p gi i thoát cho tôi? Tôi th m nghĩ.

Trên con đ ng đ t quanh co l i l m, th p cao, đ n ra cánh đ ng lúa, mùa g t v a xong, nh ng con én nh ti c nu i mùa xuân, v n còn bay l n m t cách u o i trên cánh đ ng ch còn tr g c r . Căn nhà n i tôi đ c làm b ng là đ a n c; nói là nhà, ch căn chòi ch v a đ kê m t chi c gi ng tre nh và b p là ba ông t áo đ c n n b ng đ t b n tr n v i tr u, đ c kê trong m t góc chòi g n c a ra phía sau. V a b c vào nhà khoanh tay th a n i, bà đã kéo tôi vào lòng bà, xoa đ u, xoa l ng tôi, khi bàn tay run r y c a bà ch m ph i nh ng l n roi còn h ng đ m trên l ng tôi, bà l m b m:

- M mà ác l m!

Tôi i oà lên khóc t c t i trong vòng tay c a n i. Ba tôi ch nói chuy n qua loa r i t giã ra v .

v i n i tuy bu n nh ng th t là nhàn h . Bu i sáng ch n u cho bà bình trà, tr a n u n i c m , gi t qu n áo cho n i, còn th c ăn thì ch tôi mang t nhà ba m ; ngoài nh ng công vi c y tôi tha h lang thang chung quanh căn chòi, phía sau căn chòi là đám lá d a n c r m r p, gi a đám lá có cái ao, m t nu c lúc nào cũng trong veo, nh ng con chu n chu n đ , vàng, bay l l n khi m i cánh chúng nh nhàng đ u trên nh ng cành cây nh ven b , hay nh ng c ng lát xanh đong đ a trong gió nh . Đ i i h là b y cá nh làm lẫn lẫn m t n c trong xanh, nh ng b t thình lình, xo t m t cái, con chim bói cá t trên cành cao lao xu ng, nhanh nh ch p. Khi con chim bói cá v i b lông xanh, đ , vàng, s c s c t cánh bay lên, gi a chi c m màu vàng xinh x n, là con cá bé nh v y vùng trong tuy t v ng; thoáng m t cái con chim bi n m t sau đám d a r m r p, tôi th n th nhìn b u tr i trong xanh bao la, cái c m giác mình là con cá con bé b ng kia, b k p gi a chi c m c a con chim bói cá t đầu p đ n trong lòng tôi, t đó ghét luôn loài chim bói cá.



*Chim bói cá*

Tôi v i n i đầu ch ng h n b n tháng, thì mùa m a đ n. Nh ng tr n m a đ u mùa luôn kèm theo nh ng ti ng s m vang r n, và nhi u giông t ; căn chòi p p, o n mình rên xi t đu đua theo lu ng gió nh m t bà lão b nh n chìm gi a giòng n c cu n cu n ch y, c v n đ u lên trong c n sóng d . Trong m t đêm m a d d i, tôi kéo m n trùm kín đ u đánh m t gi c cho đ n khi tr i sáng; tôi gi t mình, tôi linh c m có m t đ u gì khác th ng. Không nghe ti ng n i tôi, vì bà v n th ng th c s m; nhìn sang, bà v n còn n m c nh tôi, mi ng m r ng và chìm trong gi c ng . Tôi ng c nhiên đ a tay lay bà d y, nh ng thân th bà đã c ng ng c và l nh tanh. Tôi nh y d ng d y, ch bi t kêu gào ho ng lo n và không còn bi t gì n a. Ch ng ba m tôi và m i ng i ch y đ n, tôi ng i co ro n i góc chòi khóc ng t, tôi gào, tôi thét, tôi kêu, “N i i ! n i i !”

Sau đó ch ch ng hai tháng, khi tr v t b a ti c gi nhà Bác T B n bên kia sông có ba tôi đã say, nên khi l i sông v nhà, ông đã b giòng n c c a con sông hi n hoà - mà chúng tôi th ng r nhau ra t m trong nh ng tr a hè nóng n c - cu n đi, mãi hai ngày sau m i có ng i tìm th y thi th n i lên m t khúc quanh g n nghĩa đ a cu i thôn.

Trong đám tang c a cha tôi, tôi không đ c mang tang nh ch em, không đ c đ n g n huy t m ; lúc quan tài v a h huy t, m i ng i thi nhau l p đ t, tôi la hét, ch y l i nhìn quan tài ông l n cu i, nh ng b nh ng ng i thân trong giòng h ngắ n l i. Tôi không th nào hi u n i t i sao l i nh th . Càng b ngắ n c n tôi nh con thú hoang điên cu ng vùng v y, c đ n g n huy t m . Cu i cùng m t b t tai nh tr i giáng làm tôi th c t nh. Thì ra m tôi đã ra tay, kèm theo m t câu nói mà tôi không tài nào hi u đ c. Qua cái nghi n rắ n m t bà đanh l i:

- B ba mà y ch t ch a đ sao?

- Mà y mu n gi t c nhà m i v a lòng à?

Tôi ng i g c xu ng ti ng gào thét cũng ch m đ t theo cái tát c a m . Ba tôi! là m t ng i đàn ông hi n hoà trong xóm, ch mang m i t t ghi n r u; dù v y ông ch a bao gi đánh tôi dù ch m t b t tai; tuy không g n gũ i và b o v tôi trong nh ng tr n đòn, nh ng khi có m t ông nh ng ng n roi c a m tôi gi m h n c ng l c bình th ng c a nó, tôi nh n ra đ i u đó trong m t l n đàng b đòn, thì ông b t thình lình b c vào nhà dù trong c n say ông c ng nh a nh a nói:

- Thôi đ r i, dù sao nó c ng là con ru t bà đó, bà không đ nh gi t ch t nó ch ?

M tôi t thái đ không vui, nh ng tr n đòn cũng ch m đ t theo câu l m b m mà tôi không nghe rõ. Sau cái ch t c a ba tôi, c m và ch em tôi xem tôi nh là m t quái v t, t m t hành tinh xa l nào, qua s r m rì to nh , thì hình nh tôi là c i ngu n c a m i s b t h nh trong nhà.

R i th i gian cũng âm th m l ng l trôi qua, nh cu c đ i tôi, duy ch có chi n tranh càng ngày càng kh c li t, ti ng súng đêm đêm vang v ng t m i h ng, ngày l i g n thêm, r i ngày 30

tháng t năm 1975 đ n nh m t đ nh m nh đã an bày.

Sau m t th i gian đi hoan hô và đã đ o, đ i s ng nông thôn v n đã nghèo kh i càng thêm đói rách. B a c m nhà tôi không còn thu n g o n a, mà đ n thêm khoai, thêm b p, r i i ngày ch c còn m t b a c m sáng, bu i c m chi u bi n m t, đ c thay vào bo bo mà cán b tuyên truy n là r t b d ng v i cái tên “cao l ng” sang tr ng.

Anh du kích m i gia nh p đoàn quân gi i phóng, c m loa kêu g i nhà nào có con trên 18 tu i ph i g i ng i đi đào kinh, đ p đ p, g i là làm th y l i; M i tám tu i tr lên là m i năm ph i đi làm không công cho nhà n c 32 ngày; nh ng tôi thì ti p n i h t k này sang ký khác, m c dù ch a đ n tu i, m i đ u tôi đi thay cho hai ng i ch , sau đó hàng xóm ng i nào mu n tránh không đi th y l i, thì ch đ n nhà tôi, thì th m v i m tôi là ngày sau tôi l i khăn gói lên đ ng. Ng i m n tôi khi thì dú cho tôi năm b y con khô cá bi n m n chất, gói trong tàu lá chu i khô, hay vài ba con m m s c, ti n b c thì h đã tính v i m tôi r i.

L n th y l i sau cùng cũng là l n thay đ i cu c đ i tôi.

Đêm y là m t đêm không trăng, n m ng d i mái lá che t m, bên b sông g n con đ p mà chúng tôi đang đ p d dang, tôi đang say ng sau m t ngày còng ng i chuy n đ t, th ch Nga lay m nh vai tôi:

- D y đi! d y đi! L m.

Ch thì thào đ a tay b t mi ng tôi, khi tôi ú đ nh h i ch chuy n gì mà n a đêm ch l i g i tôi nh th ? Ch n m tay tôi l i tôi d y, tuy không bi t chuy n gì nh ng c ng l i th i theo ch , đ n ch ng xu ng chi c xu ng nh cùng vài ba ng i l h ng ra bi n, tôi m i bi t là ch đ n tôi v t bi n. Khi xáp l i ghe l n thì anh Tâm ch ng và bé Th y con ch cũng có m t trên ghe t lúc nào r i.

Sau b n ngày lênh đênh trên bi n, cu i cùng ghe chúng tôi c p đ t li n Mã Lai, sau đó đ c chuy n đ n Pulau Bidong, tôi đ c ch nh n là em, ch ng ch là tr c năm 1975 là lính nên chúng tôi đ c đ nh c M .

Đ n M qua gi i thi u b n c a ch Nga ban ngày tôi làm m t nhà hàng mà ch là ng i Vi t; tuy có h i v t v , nh ng ông bà ch th t là đ th ng, t n tình ch đ n l i đ c chia ph n ti n tips; t i cùng ch Nga đi h c ti ng Anh. Bà giáo c a tôi là m t ng i M , thân hình bà th t n ng n , nh ng mi ng bà lúc nào c ng n m t n c i thân thi n. Bà luôn h i thăm tôi, nh ng ti ng Anh tôi đâu đ đ hi u bà nói gì. Th y tôi ít nói, bà h i ch Nga v tôi, hôm sau bà ôm ch t tôi, khóc n c n , mi ng thì h t l'm sorry này, đ n l'm sorry khác, làm tôi không hi u chuy n gì. Ch ng v l , m i bi t ch Nga đã thu t l i câu chuy n đ i tôi cho bà nghe, làm bà bàng hoàng xúc đ ng. Có l v i bà trên đ i này không có bà m nào l i đ i x v i con mình nh th .

Tuy ph i v a h c v a làm, nh ng khi ch Nga g i quà v Vi t Nam, tôi cũng ti n t n g i theo. Khi thì vài l thu c tây, năm m i yard vải, kèm theo chút ít ti n, không thi u m t k nào nh t là đ p t t. Sau năm 1988 th t đ dàng, tôi b t đ u nh n th c a m tôi, nh ng qua nét ch c a ch nh ng l i nh th ng đ y đ , làm con ph i có hi u đ , ph i lo cho cha m , lúc tu i già. Nh s tôi ch a hi u tr n v n, bà còn g i c cu n video, kèm theo v i nh ng l i nh n nh th ng, đ c hì nh nh hai ng i ch tôi và đ a em trai tôi n a. Nói th t tôi không th nào đi n t n i cái c m xúc l n l n khi xem cu n video đó. Kèm theo nh ng l i thăm h i nh n như t ch tôi, em tôi, cu i cùng là xin tôi ít ti n, không ph i vài trăm, vài ngàn mà là 30,000 đô-la đ c t nhà cho n m t n mà v i hàng xóm bà con. Đ sánh v i nh ng ng i g con cho Đài Loan, Đ i Hàn m i m y năm mà nhà cao c a r ng, không bõ gia đình mình có con là Vi t Ki u M . Con s m i 30,000 đô-la làm tôi choáng váng. Có m t cái gì đ v trong tôi. Th y tôi bu n r u m t ăn m t ng và đây là câu chuy n ch Nga k cho tôi nghe, tr c khi ch t giã c i đ i vì b nh ung th ng c.

Tôi sinh ra đ i vào năm Đ n năm 1962, cái năm mà theo s mê tín là năm xui x o n u sinh ra con gái. Năm y m tôi b ng man đ ch a, nhà cũng không l y gì làm đ gi , nh ng m tôi cùng Ba tay xách con gà giò m i l n, tay mang gi trái cây, đ n nhà th y Ba, mà ng i cùng xóm g i là ông ba C t, vì ông ch có m t tay; nghe đâu ông theo vi t minh ch thu c n sao đó, tay ông b m t đ i trong m t tai n n, t đó tr v đ i s ng dân s , ông hành ngh bói toán coi đ nh ngày gã c i, tang l .

Sau khi xin phép ông, đ m đ a trái cây lên bàn th , cùng nh t con gà vào cái b i phía sau nhà, đ t nén nhang cho bàn th t nhà ông, m tôi m i nh nh m l i nh ông xem cái bào thai t t hay x u. Sau m t h i h i thăm tu i tác cha tôi, m tôi, ông m i m to đôi m t tr ng đ c và l n ti ng:

- Không đ c, không đ c, ph i phá ngay cái thai, nó là h ng hài nhi giáng th , đ em tai h a cho



c nhà ông bà, phá ngay! phá ngay!

Nh ng có là tôi là H ng Hải nhi th t cũng nên. Bao nhiêu chén n c rau răm cay đ ng m tôi nu t vào mong t ng xu t đ c cái tai h a vô hình mà ông th y Ba C t nói, đúng ngày đúng tháng tôi v n c tà tà ngang nhiên ra đ i m t cách bình th ng và kh e m nh nh bao đ a tr khác. Ngày tôi chào đ i ba tôi không bu n ngó xem trai hay gái. M tôi thì n c m t tuôn r i, không nói m t l i, nh ng gi t n c m t c a ker b t l c, ch p nh n nh ng ngày tai ng s p đ n do chính đ a con bà mang l i, bà luôn tin nh th .

Đ tránh ph n nào s xung kh c mà tôi mang l i, theo s h ng đ n c a th y Ba C t, tôi đ c mang ra b bên v đ ng. Sau đó ba tôi gi b nh ng i đ đ ng l m l i. Cái tên L m c a tôi ra đ i t đó. Và đó cũng b t đ u nghi p ch ng c a m t sanh linh nh bé nh tôi, ph i cam ch u su t th i th u, có th su t đ i n u không có bàn tay m u nhi m c a ch Nga đ a tôi qua bên đây b bi n l n.

Đ ch a b n?

Có ph i tôi là m t đ a con b t hi u? Có ph i t t c bà m Vi t Nam nào c ng đáng yêu không b n?

Và cu i cùng xin h i b n, có ph i tôi ch là tr ng h p duy nh t trong xã h i tràn đ y mê tín nh xã h i Vi t Nam không?